

“Ի բաց առեալ անկարող կամ անձաւոր անձինս՝
իւրաքանչիւր սղքատի շարունակ չէ՛ պարտ դը-
րամ՝ տալ առանց աշխատանոց, ինչպիսի տալ
նոցա զորինչ և կարեօր է նոցա վատտակել, ա-
պա թէ վարձատրել, յետոյ սպա զաշխատաննս
նոցին վերտտին ՚ի դրամ դարձուցանել, Այսու-
ընթացմամբ միայն՝ օգնեակարութիւն լինիլի, և
թիւ աղքատաց նուազեսցի, և թէ ոչ՝ օր յաւուր
բազմանան նոքա, և տուրք ողորմութեան որքան
և յուր՝ լինիցի օքնչանայ, արպէս ՚ի զուր կո-
րուսեալ, Վասնորոյ բարեութ է նախ ՚ի քանի
մի անձանց սկսանիցի գործողութիւնն այն առ ՚ի
տալ ՚ի լուր և ՚ի լսողութիւն ծոյլ աղքատացն
թէ՛ ահա՛, աշխատանք, ահա՛ հատուցումն, և՛

Նաբոբի նախորդ թագաւոր Ստեփանոս (Երեւոյ մօտերս Հռոմէն շրջաբերական երկար նամակ մը հրատարակած և յուզարկած է Եւրոպայի ամեն տէրութեանց) : Այս նամակաւ Նորին Սրբազանութիւնը կրեողքէ ընդդէմայնոցի՝ որ արտաքսեցին զինքը իւր թագաւորութենէն և չյուսահատիր դարձեալ իւր նախորդաց գահը նստելու, բաւական է միայն որ Եւրոպայի վեհապետները ի խորհուրդ գումարուելով բարեհաճին պաշտպանել իւր իրաւունքը, որ բոլոր վեհապետաց իրաւունքն է, կրնէ :

Իրման կըհամարիմք ծանուցանել մեր յարգոյ ընթերցողաց թէ Հնդկաստանի Ղափա կղզւոյն Պաղավիա քաղաքին մէջ Սանտի և Յարմիշի անունով զարմանալի անուամբ, Հայոց դպրոց մը կայ : որ հաստատուած է ազգասիրական նպատակաւ վեհանձն տիկնոջ Սարիմայ Յակոբ Յարութիւնեան և անոր հանդուցեալ բրօջը թաւգուհի օրիորդին Սանուկեան :

Այս ուսումնարանին կառավարիչները՝ անոր տարեկան եկամտից և ծախսից հաշուեցուցակը մօտերս յիշեալ հիմնադիր բարերար տիկնոջ ներկայացուցեր են : որ տեսնելով թէ իւր շնորհած ամսական նպաստը բաւական չէ, յօժարամիտ բարեհաճեր է աւելցնել զայն մինչև ի գումար 350 ռուբլեաց : զոր ներկայ տարւոյս Յունուարէն սկսեալ ամեն ամիս կըշնորհէ ի նպաստ ծախսից յիշեալ ազգային ուսումնարանին : Յայտնի է թէ Ղափաի մէկ ռուբլին 9 կամ 10 դրուուլ է :

Այս համառօտ բացատրութիւնը տալէ ետեւ՝ կրկնութեամբ հրատարակելու հետեւալ շնորհափառութեան նամակը՝ զոր յիշեալ ուսումնարանին մեծարգոյ և ուսումնական կառավարիչները անուրիցեր են անոր ազնուաշուք հիմնադրին :

Բրավիա, 14 Յունուար 1861

Արժանապատիւ տիկին Մարիամ

Յ. Յարութիւնեան, աստ ի բաղաքիս :

ՍԵՐԱՊԻԱՆ ԷԼԻՄԱՐԻՆԻ ՍԵԿՐԵՏԱՐ

Այլիք բերելոյ մեր ի ծանօթութիւն բարերար հիմնող իդ Մանուկ եւ Յարութիւնեան ուսումնարանին գոյացալ ելեւմտից նորին, երեսցուցանելով զպակասութիւն արդեանցն ի վերայ ծախսից նորին, այսօր խնդրուիմք զգալմամբ լուսաբի յարգոյ պարոն Յովնանու Յարութիւնեան, զի հայրենասէր պաշտպանութիւն ատարեալ ազգային դպրոցին առ ի ձեռն հիմնադրելոյ, բարեհաճալ է վերստին ի բիկունս հասանել ազգօրոքս հաստատութեանց այլմիկ, յորոց վերայ զայն ցուցանեք միշտ խնամ եւ սիրելութիւն, զոր օրինակ ցուցանէ խանդավար եւ գրոտ մայր ի վերայ իւրոց զաւակաց : եւ այսպէս փութալ այժմ սիրելաբար շնորհ զպակասութիւն նորին՝ որոշելով սովորական ամսական օգնականութիւն Պատուեալութեան ձեր լինելէ երբեք հարկաւ եւ յիսուն ռուբլի, սկիզբն անհետ ի յետ ամսոյն թիւն աշխատողացն որ ըստ օրէ յաւելուլ բոտ ձեռագործաց և սրահետին որ գիտեն արդիւնացուցանել : Կանգն ահա յայտնի ապրոցոյց է : ամօք յառաջ որ աղքատաց օգնականութիւն գրեալ թէ ոչ գոյր, չկայր բողոք և գանգատ ի նոցանէ, այժմ ամ յամէ բաւական գումար գտանեն և առաւել ևս աղքատս բազմանայ, և օգնութիւն դրամացն դատարկանայ որպէս թէ չիլեալ, և նոր ի նորոյ վասն աղքատաց դրամ խնդրի : Ընհարին է, և թէ այժմ հոգ չլինի զայնցանէ յետ այսօրիկ չղջալ և անշաւու և այլ անպատշաճ հանգամանք չեկեցեն ի յայտ, որով և փոխանակ բարեգործութեան հակառակն լինիցի, տարակնոյ օգնոյ հաւատոյք անգիտութեանն :

Երկրորդեաց սոյն կարծիքն պարոն Ղրիգոր Ղափապետեանն, ընդ որ և համաձայն գտաւ ժողովն : սմին իրի զինի խորհուրդ ի մէջ առնել չոյ որոշեցաւ ի յետագայ կարծիս, յանձն առնելով հոգաբարձուաց եկեղեցւոյն գրեյ Նորին Սրբազանութեան Առաջնորդին մերոյ ի Գուդայ տնօրինել զարժանն վասն ի գլուխ տանելոյ դառաջարկութիւնն :

Օ ի ի տարեւոր արդեանց փոխանցելոց աստի ի Գուդայ ի գանձանակէ, Գուդայու տնանկաց

սոյն ամսոյ . որ սոյն առաւելմամբ օգնականութեան ձերոյ կարող եղիցուք մեր փութով հոգալ եւ բերել սոստ ի կարկարութիւն կամ յայտ տեղոյ օժանդակ ուսուցիչ մի ի մեր ազգէն որ հարկաւոր է յոյժ ուսումնարանին մերոյ եւ օգուտ ունիցի յոյժ յառաջադիմութեան աշակերտացն : Արդարեւ նուէր արժանաւոր՝ նոր տարւոյ ի գրառատ եւ խանդավար մօրէ առ որդիս իւր : նուէր ազնուական՝ ազգասիրի առ ազգիւր : նուէր գեղեցիկ՝ ի պաշտպանէ առ պաշտպանեալս իւր, եւ արդարեւ նուէր ճշմարիտ բարեպաշտի առ բարեբարեալս իւր :

Շնորհակալ եմք զքեզ, այն շնորհակալ յոյժ եւ յանկեղծաւոր սրտէ, ազնիւ եւ մեծարու Տիկին : Մաղքեցուք միայն յերկնից ի Տեառնէ արժանի տրոց ձերոց եւ գործոց փոխարինութիւն, եւ զի կեցցիք ի խնամս Աստուծոյ ի վայելս միշտ ողջանմանութեան եւ երջանկութեան :

Մնումք յարգանքով Պատուեալութեան ձերում
Ամենախոնարհ եւ հնազանց ծառայք,
կառավարիչք Մանուկ Յարութիւնեան
Առաւմարանին,
Ղրիգոր Յովնան
Ղ. Ն. Ղափապետ
Լ. Պ. Առաջնորդ :

ԱՅԴԱՅԻՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴՐՈՒԹՅՈՒՆ

Ընդոյս 12ին կիրակի օրը քաղաքիս ազգային ընդհանուր ժողովոյն քսան անդամոց ընտրութեան քուէարկութիւնը բաւական բարեկարգութեամբ կատարեցաւ ի ներկայութեան ընտրողական ժողովոյն, որուն նախագահութիւն կրէր մեր գեղապետիւ տէր Պողոս սրբազան Առաջնորդը : Հետեւեալ օրը քուէհամարին գործողութիւնը եղաւ : զոր առաւելագոյն ճշգրտութեամբ կատարելու համար, բոլոր քուէթղթերը օրինակ ունեցան յատուկ տետրակի մը մէջ : որ իւր արձանագիր պիտի մնայ : և որուն միջոցաւ գիւրին է, եւ բոլոր ուղու ի քուէհամարը օտուգել :

Իզմիրի Հայ ժողովուրդեան ընտրողաց թիւը գրեթէ 750 է : Ընտրեց 473 հոգի, քուէարկութեամբ, մասնակից եղան ազգային քսան երեսնականաց ընտրութեանը : որոց անուանքը հետեւեալներն են, ըստ կարգի համեմատական առաւելութեան քուէից :

Պարոնայք,	
Ղրիգոր Կոստանդեան	340 քուէ
Մահտեսի Եղապետ Պարագալեան	317 "
Յօհաննէս Եղապետեան	272 "
Սիմօն Վ. Զմեան	260 "
Ղուկաս Ղ. Պարագալեան	244 "
Յօհաննէս Տիգրանեան	242 "
Ղրիգոր Կարսեան	240 "
Մահտեսի Յակոբ Եսայեան	236 "
Պարգիս Տիրացուեան	230 "
Խաչատուր Դաւաթեան	229 "
Ստեփան Ս. Ղափապետեան	224 "

այժմ, և յետ այսօրիկ ի ղեւտեղմանէ նորին ի գնուած կարուածի իմիւր, որպէս ի վեր անգրաւարկեալ : մի բաժինն յերեք բաժնից անտի միայն մասնատրեցի այնպիսի անանկաց որ յաւատութեան իմիւր կամ ի ֆիզիկական տնկարութեան գլխավորն անձար իցեն ի գործել, և կամ լիցին այլիք կամ որք աւուրն հացի կարօտ : իսկ երկու բաժինն խոհական իւրի կարգաբարձութեամբ որոշեցի օգնել և վարձատրել աշխատութեան ի քաջաբերութիւն գործելոյ, և ի մերժումն դատարկութեան պարագայից, և այնպէս ուշագիւր ընտրութեամբ փոխտացի այն անվաճի և առ հաստատեալ պայման ինչ այնպիսի անձանց որք ծանուցեալ եղիցին իբրեւ անձինք աշխատանքը՝ միայն կարօտ մասնաւոր օգնականութեան արդիւնաւորել իրօք զվաստակ իւրեանց : իմեպէտեւ կարգաւորեալ սովին եղանակաւ բազումք ի տոռապելոց անտի արժանի՝ և թէ հնար էր՝ օգնականութեան, մնացեալ իսկապէս անխնամ և որպէս միշտ աւուրն պարէնի կարօտ, սակայն առ ի լաւագոյն և նիւթաւորագոյն տանել զարժան ընդհանուր աղքատութեանն Գուդայու, այս և եթ եղիցի միակ հնար, և չի տարակնոյ զի ընթանալով այս օրինակ, և օգնելով և քաջաբերելով յաւետ

Մարտիրոս Լիւիսեան	217 քուէ
Սարգիս Տէմիրազեան	206 "
Ղեւորդ Վ. Զմեան	188 "
Խաչատուր Հ. Հաճուեան	184 "
Ստեփան Սարգսեան	178 "
Կիրակոս Լիւիսեան	177 "
Մարտիրոս Թագաթեան	174 "
Սարգիս Սիմօնեան	173 "
Ստեփան Չեղեկեան	172 "

Յայտնի է որ այս երեսփոխանաց մէջ, և թէ մէկ երկու հոգի հարկաւորուին, զանազան օրինաւոր պատճառաց համար, իրենց հրաժեշտը տալ, անոնց պիտի յաջորդեն, ըստ արամագրու թեանց ազգային Սահմանադրութեան, առաւելագոյն քուէ ունեցողները՝ սկսեալ զինի վերջին քսաներորդ երեսփոխանին : Այս պատճառի համար, արժան կըհամարիմք վերոյիշեալ քսան երեսփոխաններէն ետեւ եկող տասը ընտրելոց անուանքն ալ նշանակել այս տեղ ի տեղ ղեկութիւն յարգոյ հասարակութեան :

Պարոնայք,	
Բերահամ Կարապետեան	170
Պողոս Պարճանքեան	164
Յարութիւն Սիւազեան	163
Կարապետ Հաճիւեան	159
Ստեփան Պարսապեան	157
Մահտեսի Իսաի Իսաիեան	154
Հայրապետ Թ. Սիւազեան	153
Խաչատուր Կարսեան	135
Մահտեսի Սարգիս Իսահանեան	132
Կիրակոս Պառուսեան	125

Հարկ է գիտնալ թէ, գաւառական ընդհանուր ժողովոց կազմութեանը համար հրատարակուած Հրահանգին համեմատ՝ 50 ընտանեաց համար մէկ երեսփոխան պիտի ընտրուի : ուստի իզմիրի մէջ գրեթէ հազար Հայ ընտանիք գտնուելով, քսան երեսփոխան ընտրուեցան քաղաքիս Հայոց համար : Իաց յայսմանէ, ըստ յիշեալ կանոնին, քսանըհինգի չափ երեսփոխան քուէարկութեամբ պիտի ընտրուին իզմիրի վիճակներէն : Այս երեսփոխանները թէ իզմիրէն և թէ յիշեալ վիճակաց բնակիչներէն կրնան ընտրուիլ : բայց պէտք է որ պատուաւոր անձինք ըլլան և իզմիրի մէջ գտնուին : ըստորում մասնակից պիտի ըլլան քաղաքիս ազգային ընդհանուր ժողովոյն աշխատութեանցը, և անոնք միւս անգամաց հետ հաւատարմարարու են :

Եր գոյցածներէն կըհեռան, որ իզմիրի ազգային ընդհանուր ժողովը գրեթէ 45 երեսփոխաններէ բաղկացեալ պիտի ըլլայ : Ընտրեց մեծագոյն մասը, այսինքն գոնէ 23 կամ 24 հոգի թէ ներկայ չգտնուի : ժողովը պիտի չլինայ ոչ բոլոր մը ընել : Այստեղ քաղաքիս հասարակութիւնը անհամբերութեամբ կըսպասէ, որ

զվաստակ և աշխատասիրութիւն ի Գուդայ քան առժամանակեայ և անբաւականապէս գիւրդութիւն ածելով անհատական այսինքն անձնական վշտի աղքատին, յանցանք ոչ բազում ժամանակաց աշխատութիւնն իրեն ծնանելով զպտուղ և արդիւնս, մեծաւ յոյժ լիցի օգնական կարօտելոց առհասարակ և նուազեցուցեց զթիւ աղքատաց : այնինչ բաշխելով որպէս այժմ մի մի ուսփի իւրաքանչիւր կարօտաւորի, ընդհատ կառանք գործելով առաւելուցու զթիւ նոցա, և ի գէպս բազում տաճեցեց և քաջաբերեց, զծոյլ և զպարագայից, և զսովորութիւն մուրացկանութեան : այդ տմարդի և ազգանորդ և աղքատործան ունակութիւն՝ որ տարաբաղապէս այնքան յաճախեալ է ի մէջ ազգի մերոյ : Աստի բարեւոր իսկ դատի ժողովն զի եթէ բոլոր գործողութիւնն սնդիկի աղքատացն Գուդայու անդ՝ հիմնեալ լիցի ի վերայ այս սկզբանց, և ի վերայ այսմ անխտիր կանոնի բաշխելոյ հաստատեալ արդեանց սնդիկին ի մէջ աղքատացն Գուդայու, այսինքն երրորդ բաժինն միայն տալով տնանկաց իսկ մնացեալ երկու բաժինն մալուտցի աշխատանց :

Առաջարկեաց պարոն Ղրիգոր Յովնան և հաւանելի եղև ամենեցուն զի ի ծանուցանել

միջակայք մէջ ընտրուելու երեսփոխաններէն 4-5 հոգիի չափ շուտով ընտրուին, որպէսզի ազգային ընդհանուր ժողովը կարող ըլլայ, թէ իւր ծոցէն և թէ՛ դուրսէն, գաղտնի քուէարկութեամբ ընտրելու Իզմիրի քաղաքական ժողովոյ անդամները: Այս ժողովը, նախքան զհրաւիրուած լիազօրութեան, ազգային հագաբարձուաց ժողով կը զուգուէր կամ պիտաւ կաբար իշխանը կը կոչուէին Իզմիրի մէջ:

Քաղաքական ժողովէն ի դատ՝ ազգային ընդհանուր ժողովը պիտի հաստատէ նաև կրօնական ժողովը: Լիւ քաղաքական ժողովը հարկաւոր տնօրէնութիւնները ի գործ դնելով գաղտնի քուէարկութեամբ պիտի կազմէ Լիւսուսական խորհուրդ մի՛ ի վերապահութիւն ուսմանց ազգային վարժարանաց, Տնտեսական խորհուրդ մի՛ վստահաւորութեան ազգային հիւանդատ, նոցի և ազգային տնտեսից և այլն, վերջապէս Լիւսուսական խորհուրդ մի. որուն պիտի յանձնուի ազգային եկամտից և ծախսից հագաբարձութիւնը:

ՊԵՏԱԿԱՆ

Կոստանդնուպոլսոյ Սէլէ- հանգիսին մարտի 10 թուոյն մէջ առանց ստորագրութեան նամակ մը հրատարակուած է Իզմիրէն յուզարկեալ: Այս նամակին հեղինակը Էւր անչախն Կիլիկի և Երիտասարդական Բուռն զգայուններէն Գրգուր Եւլալը ինքը ուրիշներէն ազնի գիտնալով, նախ և յառաջ կաշխատի իւր ընթերցողաց վստահութիւնը որաւոր, ապահովելով անոնց թէ այսպիսի ոգւով գրած չէ իւր նամակը, Բայց վճարողութեամբ իւր կիրքը և իւր անխաւ բարկութիւնը չընկալով զսպել, բուռն յարձակումներով, թշնամանք և զրպարտութիւններով, լեցուցիչ է իւր նամակը, առանց գիտնալու թէ թշնամանքը և զրպարտութիւնները միշտ ամենացած տեղանքը կը գտնուին: Ուսկից որչափ ուժգին դորութեամբ ալ յարձակուելու ըլլան, դարձեալ անհնար է որ մինչև առ մեզ հասնին: Ահա անանուն հակառակորդին մեզի գէտ գրած թշնամանքը այս պատասխանը տալէ ետև, կը փութամբ համառօտիւ հերքելու: անհիմն հակասութիւնը զոր գտած է, կըսէ, Բայց 640 և 643 թուոց մէջ, բազմաթիւ իրարու հետ մեր գրածները Իզմիրի ազգային գործոց վրայոք: Իւր այս մտադրութեանը հաստատութեամբ համար յառաջ կը բերէ լրագրոյ 640 թուոյն մէջ մեր գրածը ի մեղադրանս քաղաքիս ազգային կառավարութեան անկարգ գործոց ոմանց և կը յարէ թէ նոյն կառավարութիւնը գոված է մեր Բայց 643 թուոյն մէջ: Բայց ներգամութեամբ խաբէլ ուղեւոր զյարգոյ հասարակութիւնը, ամենին չի շատակեր նոյն

կառավարաց առ Երբն Սրբազնութիւն զնդուէն թիւն միաւորելոյ զիւրաքանչեւ գումարն հրիտակեալ ի հանգուցեալ ազա (Յովհաննէս Լիւսուսական ընդ գումարի գանձանակի Ծաղաղու տնտեսից տեղոյս, եղիցի ի վերայ այն հաստատուն իմացութեան, զի մատուցումն արդեանց կը զորդեալ գումարին կարօտաւորաց Ծաղաղու եղիցի գլխովին ի վերայ ի վեր անդր յիշեալ տուածարկեալ կարգի, այն է երկու բաժինն վստահ աշխատանաց, և մի բաժինն վստահ անձար և անկարող տնտեսից:

Պարոն Գ. (Յովսէփի Ժամանակն, իբրև տուածին հագաբարձու լրացեալ գործը՝ հրաժարեցաւ ի պաշտօնէն, պարոն Լ. Պ. Լիւսուսական կարգը գտնել նորա, և պարոն Գ. Լիւսուսական եղև երկրորդ հագաբարձու: Չորհակալութիւն մատուցաւ պարոն Գ. (Յովսէփի վստահ բարեւոր կառավարելոյ զհագաբարձութիւն իւր յանդեալ ամի, և ի ձեռն քուէարկութեամբ պարոն Գ. Լ. Կառավարն ընտրեցաւ ինեւ 30րդ հագաբարձու:

Չորհակալութիւն ժողովոյ մատուցաւ պարոն Լ. Թուսակալն վստահ բարեպէս վարելոյ զԼ. Թուսն իւր:

(Զեռնագրեալ:) Գեղգ Լ. Օ. Կարեան Արտակալ:

Թուոյն մէջ և նոյն գովասանական յօդուածոյն վերջը գրածնիս՝ որ է այս:

Ի վերայ այս ամենայնի, մեր չեմք ուղեր ուրանալ թէ Իզմիրի ազգային կառավարութիւնը թերութիւններ չունի, թէ հասարակութիւնը ազատ է ամեն տեսակ պակասութիւններէ, թէ ազգային գործոց մէջ քիչ կամ շատ անկարգութիւններ չեն պատահիր երբեմն: Բայց ամեն կատարելութիւնները մէկ տեղ ուր կարելի է գտնել, որ քաղաքին, որ ազգին ժողովոյց մէջ տեղի չեն ունենար քիչ կամ շատ անկարգութիւնք, որ հասարակութեան մէջ կը իւր և երկարաւ կու թիւն չեն ծագիր երբեմն: Եւսկայն կրնամք հաստատել թէ Իզմիրի Հայոց մէջ պատահած անկարգութիւնները, բազմաթիւութեամբ, ամենէն թեթեւ են, րոտորում միւր ամեն կերպ յառաջողութեանցը արգելք չըլցեր են և չեն կրնար ըլլալ:

Այս է ուրեմն հակասութիւնը, զոր մեր հակառակորդը կը գտնէ Իզմիրի ազգային կառավարութեան վրայոք մեր գրածներուն մէջ: Մեր ընդհակառակն մեծ համաձայնութիւն կը տեսնեմք: Բայց այս ըսելով չեմք ուղեր պնդել թէ անխաբէմք, սակայն առանց կրից և հանգարտ ոգւով գրողը անշուշտ քիչ անգամ կը սխալի, այնինչ սխալ դատողութեանց ենթակայ են միշտ անոնք, որ բուռն կրիք և խռովայոյ ոգւով կը շարադրեն իրենց նամակները և անոնց ներքեւ համարձակելով ստորագրութիւններ գնել, իրենց ցուած սխալանաց և անձնական կրից ծանրութիւնը կը բեռնաւորեն ազգային լրագրութեանց վրայ: Արնոցմէ ոմանք անպիտոութեամբ և ոմանք Բայց 640 և 643 թուոց մէջ և Երիտասարդական համար, յօդարար միտ կը հրատարակեն նոյն խռովայոյ և վատահամբալիչ նամակները, առանց հոգ տանելու ազգային օգտից վրայոք: Արնոց փոխտեսիկ նպատակաւ ըլլալու, առանց խաբի մտոյ ծանր վնասներ կը հասցնեն, իսկովս թիւն և երկարաւ կու թիւն սերմանելով ազգին մէջ և այս տղետալի վիճակը հաստատուն պահելով իրենց անխաբէմ և ի կրիք հրատարակութիւններով:

Հետեւեալ նամակը Հալեպէն յուղարկած են մեզ ի հրատարակութիւն:

Հալեպ, 7 մարտի 1861

Յարգյ խմբագիր,

Գաղաքիս երեսիցները եւ մասնաւորապէս վաճառականաց ակումբը՝ ցաւով սրտի տեսան գմեկնիլ մօսիս Թիւրքի Եւրոպայոյ ազնի երիտասարդին. որ երկու տարիի չափ մարապետութեան ծանր պաշտօնը արժանաւոր կերպիս վարելով Թիւրքի մեջ, գոն քրաւ ընդհանրապէս բոլոր վաճառականները: Ուստի առաջակայիս, Հալեպի գրեթէ բոլոր ժողովրդոց եւ մասնաւորապէս Հայոց շնորհակալութիւնը կը փոխարին մատուցանելու յիշեալ յարգանքաւ բարեսիրտ անձին. որ հայագրի ժողովրդեան օգտակար ըլլալու նպատակաւ, եւ անոնց հաստատութիւնը առիկ ձեռնադրելով, մարապետան վերաբերեալ գործոց եւ պաշտօններուն շատը Հայոց յանձնաձգ էր:

Սնդրելով, յարգոյ տեք, որ մեր այս երկու տող գրութիւնը ի նշան երախտագիտութեան ձեր պատուական լրագրին մէջ արձանագրելու համար, մնամ:

Լիւս յիշեալ լրագրի Թիւրքի:

Հետեւեալ յօդուածը յուղարկեցաւ մեզ ի հրատարակութիւն:

Ս. ՍԵՐՈՊԵԱՆ ՎԱՐՃԱՐԱՆ
Ժամակարգութիւնը վարժարանիս:

Քաղաքիս սուրբ Սերոպեան վարժարանը բայ ի կերակէ և խաչանիշտօնից օրերէ, առ մասը ամեն օր առաւօտուն ըստ Լիւսուսական ժամը 7 1/2 ին և ձմեռը ճին կը բացուի:

Լուստեան կէս ժամուն համար վերջը դանգակը ըստ թիւն կը հրամայէ աշակերտաց, որոնք սերտողութեան կը պարապին: Ժամը ճին մեծ զանգակին ձայնը կը հրաւիրէ զաշակերտս օտար լեզուաց դասարանները մտնելու, որոնք են Բայց 643 թուոց մէջ, Երեւանէն, Տաճկերէն և Զուռնա: Եւ որովհետեւ իւրաքանչեւ օտար լեզու ուսանողք երկու կարգի կը բաժնուին, ուստի ժամը ճին մինչև 9 մէկ կարգին դասաւորութիւն

մննալէն ետև, Յին զանգակին ձայնով դուրս կը ընեն աշակերտք, և միւս կարգը դասարանները կը ժողովուի ի դասաւորութիւն, Ժամը 10 ին զանգակին ձայնիւ կը մնան օտար լեզուաց դասարանները, և աշակերտք դասարաններէն դուրս ելնելէն ետև քառորդ մը թոյլտուութիւն կը տրուի իրենց ամեն տեսակ պիտոյքին հոգալու: Եւստ որոյ սովորական կարճ աղօթք մը կը ընդունի, և վերին ու վարի սրահներուն ընդհանուր աշակերտք դասարանները կը մնան, և կ'սկսի հայկաբանութեան դասաւորութիւնը մինչև ցիւսօր դրեթէ: որմէ քառորդ մը յառաջ մեծ զանգակին ձայնը բոլոր աշակերտները դասարաններէն դուրս կը կոչէ, և կ'սկսի աշակերտաց արձակումը ի ճաշ, որ թաղական կերպիւ կարգադրուած է: այսինքն իւրաքանչեւ թաղի տղայք խումբ խումբ կը մնան ընդ վերապահութեամբ արձակուող աշակերտի մը:

Հետ կիսաւոր ժամը Վին կ'սկսի աշակերտք վարժարանս քալ, որոնցմէ եկեղեցական երգչուսանողք յատուկ դասարան մը ժողովուելով ձայնաւոր դաս կառնուին որ կրտէք մինչև ժամը 2: Նոյն միջոցին զանգակ կը զարնուի և աշակերտք իրենց ամեն տեսակ պիտոյքը հոգալէ ետև, կը ժողովուին կարգաւ ի դասարանս, ուր կ'սկսի ուսմանց դասաւորութիւնը և կրտէք մինչև ժամը 4: Նոյն միջոցին զանգակը բոլոր աշակերտները դասարաններէն դուրս կը կոչէ, և վարժիկ մը ազատութիւն շնորհուելէն ետև ըստ թիւն կը հրամայուի ամենուն: Այս լուսութեան տեսողութիւնը ըստ եղանակաց կը բարկի կամ կը կարճի: զի ձմեռը մինչև անգամ ժամը 4ը քանի մը վարժիկան անցնելով կարճակուն աշակերտք իսկ ամառը առաւել երկարութեան պատճառաւ ժամ մը կը զբօսնուին վարժարանիս ընդարձակ պարտէզին մէջ, և ժամ մը ևս լուսութիւն պահելով: Յին կամ աւելի ու շ վերոյիշեալ կերպիւ կը գործադրուի աշակերտաց արձակումը:

Իսկ շաբաթ օրեր երբեք օտար լեզուաց դասաւորութիւն չըլլար, բայց միայն քրիստոնէական վարժարանութեան դաս ըստ իւրաքանչեւ ատիճանի դասարանաց և բարոյական խրատներ կը տրուին աշակերտաց մինչև կէսօր:

Վմեն օր եկեղեցի երթալու փոյթ պիտի ձուռնան աշակերտք: Բայց կերակէի օրեր, շաբաթ իրիկուններ և հանգիստ օրեր անհրաժեշտ պարտոց ներքեւ են եկեղեցին երթալու:

Կարգաւորութիւն Սրահական:

Սուրբ Սերոպեան վարժարանս իւր յատուկ կանոնագրութեամբ սահմանած է իւր բարեկիրթ և փութաշուն աշակերտաց զանազան կարգի միջանակներ տալ ի վարժարանութիւն և ի պատիւ: Այս միջանակները 3 տեսակի կը բաժնուին: 1. Պատուատոմս, Բ. Տոմսակ գոհուանակութեան, Գ. Սրահական:

Հալեպի մը ուսումնարանին և դասարաններէն մէջ բարեկիրթ վարք ցոյց տալով և դասաւորութեանց մէջ փութաշուն գտնուելով կրնայ ամեն օր միջանակ ընդունիլ զատ զատ իւրաքանչեւ դասուցը համար:

Վարժարանիս առաջին սրահի աշակերտները երբ որ տասը միջանակ ժողովեն, ետ տալով զանոնք՝ պիտի ընդունին մէկ Տոմսակ գոհուանակութեան, և երբ որ տասնէ հինգ Տոմսակ գոհուանակութեան ունենան, ետ տալով զանոնք՝ պիտի ընդունին մէկ Պատուատոմս սեպակական իրենց անունս, որուն զօրութեամբ արժանի պիտի ըլլան վարժարանութեան վարժարանիս Պարգեւաբանութեան տարեկան հանդիսին օրը:

Իսկ երկրորդ սրահի աշակերտաց համար տասնէ հինգ միջանակ մէկ Տոմսակ գոհուանակութեան կարճէ, և քսան Տոմսակ գոհուանակութեանը մէկ Պատուատոմս:

Պատուատոմսները աշակերտաց յանձնուելով ժամանակ գովութեան նամակ պիտի ուղղուի առ ծնողս կամ առ խնամակալս նոցա գիտուելութեամբ հագաբարձուաց ժողովոյն:

Սուրբ Սերոպեան վարժարանիս ժամանակ վարժութիւն ընթացքը համառօտիւ բացատրելուս ետև, ուրիշ անգամ պիտի խօսինք նաև վարժարանիս ուսումնական ընթացքին յարցոք:

Բարձրագույն Դուռը՝ իմանալով թե՛ Կարի-
սյալտեան կամաւոր զինուորներէն գունդ մը Մե-
ղիմարի ծովեզերքը ցամաքը ելեր են, փու-
թացաւ քանի մը պատերազմական նաւեր և չո-
գենաւեր յուղարկել Լիբիական ծովը : Այլև
պատրաստութիւն կրտսնուի ուրիշ նաւեր ևս
յուղարկելու նոյն կողմը : Ուստի քիչ ժամա-
նակուան մէջ օսմանեան զօրաւոր նաւատորմիւ
մը ներկայ պիտի ըլլայ Լիբիական ծովածոցը և
Դառատաղցոց աւազակութիւնները և արիւ-
նահեղ չարագործութիւնները զինու զօրութիւն
պիտի պատժէ, եթէ քաղցրութեամբ չկրնար
համոզել զայնքաւ լեռնականները որ անօրէ-
նութիւնը ձեռքէ ձգեն :

Այնչափապէս թէ օսմանեան կառավարու-
թիւնը միտք ունի Միջերկրական ծովուն ամեն
կողմաց մէջ, ուր յայտնի է օրքրիտոնեաները
խիստ բազմութիւն են քան զՄահմետականս,
մուսուլման անուամբ քրիստոնէայ պաշտօնատար
մը գնել իւրաքանչիւր կառավարչի քով : Այս
քրիտոնէայ պաշտօնատարը իբրև խորհրդական
կամ օգնական կառավարչին, հոգ պիտի տանի
իւր հաւատակից ժողովուրդեան կացութեանը
վրայ ստոյգ տեղեկութիւններ ստանալ և ընդ-
հանուր կառավարչին ծանուցանելով՝ հարկաւոր
ու արժան եղածը միաբանութեամբ պիտի տնօ-
րինեն ի բարօրութիւն և յանդորութիւն քրիս-
տոնէայ բնակչոց յիշեալ կողմաց :

Հայտնի է որ բոլոր օսմանեան տէրութեանը
մէջ տասանորդի հարկին տեղ՝ երկրագործներէն
հաստատուն տուրք մը առնելու որոշում ըրած
է կառավարութիւնը : Այս տուրքը օրինաւոր
կերպիւ սահմանելու համար՝ վերջին հինգ ամաց
մէջ տասանորդներէն առնուած գրամոց գու-
մարը պիտի հաշուեն և ըստ այնմ պիտի որոշեն
յիշեալ տասանորդական հաստատուն տուրքը :
Այս բանին համար 22 պաշտօնատար որոշեցաւ,
որոնք եւրոպական նահանգները յուղարկուե-
լու են : Իսկ ասիական նահանգները յուղար-
կելու պաշտօնատարաց թիւը որոշուած չէ :

Սահմանակէ մը ի վեր կըզորուցուի թէ Բ-
Դուռը միտք ունի նոր գրամաթուղթ հանելու
այս լուրը այսօր հաստատուած կերելի :

Օսմանեան նոր փոխառութեան մը վրայօր
բանախօսութիւններ կըլլան միշտ ի լծնտոն
Միջնորդութեամբ յիշեալ մայրաքաղաքը զըտ-
նուող թուրքաստանի ղեկավարին : Այս փոխա-
ռութեան գումարը հինգ միլիոն լիւա ութըլլին
պիտի ըլլայ և (նշելով ու Դաղըի կառավարու-
թիւնները երաշխաւոր պիտի մնան քանի մը
հարկաւոր պայմաններով) : Եթէ այս փոխառու-
թիւնը յաջողուլ ըլլայ, կըսուի թէ յիշեալ
գումարէն 2/3 միլիոնը անմիջապէս պիտի գոր-
ծածուի ի շինութիւն ամենէն հարկաւոր և օգ-
տակար ճանապարհաց, և մնացեալ գումարով
կայսերական Դրամանոց մը պիտի հաստատուի,
որուն գործը պիտի ըլլայ փոխանակութեանց
գինը անփոփոխ պահել :

Վերջ Սալթո Ռէնիէրի, որ մօտերս (Յու-
նաստանի ղեկավար անուանեցաւ ի Կոստանդնու-
պօլիս, անցեալ շաբթու (1) ինն անուն հեղինա-
կան շոգե շաբթ ֆուէկաթով հառաւ ի մայրա-
քաղաքս, և ըստ սովորութեան՝ յիշեալ շոգե-
նաւը թնդանոթ արձակելով ողջուսեց և ողջու-
նեցաւ թոփխանի մարտիպներէն :

Այլուր թէ Լիբիոյի այժմեան ընդհանուր
կառավարիչը պիտի փոխուի և անոր պիտի յա-
ջորդէ արտաքին գործոց պաշտօնատան գլխաւոր
գործակալներէն մէկը : Այնչափապէս նաեւ թէ
Բարձրագույն Դուռը Թարգմանատան (Յոյն ան-
դամներէն մէկը) խորհրդականի պաշտօնիւ նոր
ընդհանուր կառավարչին հետ յիշեալ կողմն
պիտի յուղարկուի :

Բարձրագույն Դուռը միտք ունի պաշտման
միջակի մէջ գնել Լիբիական ծովուն մէջ ունե-
լած իւր երկիրներուն ամուլները, Տուրքացոյն
սկսեալ մինչև Լատիոյ սահմանադրութիւնը :

Օսմանեան լիւան՝ 163-164 զուռուշ է
շոյոր գրամաթուղթով :

Անդորրութիւնը կըշարունակուի քաղաքիս մէջ : Ո-
րուն հաստատուն մնալուն համար մեր ընդհանուր
կարավարիչ վսեմափայ Օսման փաշան մարդասի-
րաբար խնամք կըտանի միշտ :

Իգմիրէն մինչև Այսրն երբայու երկարուողոյն
շինութիւնը բաւական գործունէութեամբ կըշարու-
նակուի : Իսկ առայժմ շոգեկառքը ամեն օր կանո-
նաւոր կերպիւ երթեւեկութիւն կընէ քաղաքիս մինչև
Այսրնի կէս ճամբին մօտ, հանդիպելով Բարաւիսո
ըստած տեղը որ Պուճա գեղին քառորդ մը հեռու է,
նմանապէս Այսրիգեղին, Ֆորթուային է ուրիշ գի-
նորէից առջեւէն անցնելով : Ճանապարհորդը ամեն օր
պակաս չեն, սակայն կիրակի էս տօն օրերը խիստ
բազմաքիւ են : Որոց մեծագոյն մասը գոարձութեան
համար առաստուան յիշեալ գեղերը կերբան էս երե-
կոյին կըվերադառնան :

Շաբաթ մը ի վեր խիստ պատռական օրեր կընեն
էս ցուրտը մեծապէս չափաւորեցաւ : Ռեւմուտի ջեր-
մաչափը 11-12 աստիճան կընշանակէ շուրին մէջ :

Իգմիրի Պարսից հիւպատոս Ապտուլլահ աղան
իւր պաշտօնին հրաժարուած ըլլալով, անոր պիտի
յաջորդէ Օյսոյ Պարսից ղեկավարին առաջին բար լման
Եսետուլլահ պէյը, որ մօտերս կըպալատուի Պոլսէն :

Յուսնաստանի լրագիրները՝ Թրեստու մէջ յուճա-
րեն լեզուաւ հրատարակուած օրագրին էս Դուրիւնոյի
Օրինիօնէ անուն լրագրութեան առնելով կըսեն թէ
Եւրոպայի մէջ ճայն մը տարածուի է : Որով կըզորու-
ցուի թէ կարելի է որ Գաղղիոյ կայսեր հօրեղբորոր-
դին Բարձրագույն Նաբոլէոն իշխանը յաջորդ որո-
շուի Յուսնաստանի քաղաքական գահին :

Ռուսաց օգոստափոռ Ալեքսանդր Երկրորդ
կայսրը, որուն ազատասիրական վեհանձն գզացմուն-
քը յայտնի է ամենուրեք, բարեհաճեցաւ մարտի 5-17ին
յայտարարութիւն մը հրատարակել, որով ազատու-
թիւն կըշնորհուի բոլոր գերեաց պայսերն ձորեղան
Ռուսաստանի մէջ : Այս մարդասիրական յայտարա-
րութիւնը խիստ բարի ներգործութիւն մը ըրաւ թէ
Բեղրապոլի մէջ էս թէ ի Մոսկուա : Բարձրագույն
տիւ Կոստանդիանոս Մեծ-Դրսին նախագահութեամ-
բ մասնաժողով մը հաստատուեցաւ, զիւրացնելու
համար գմիակերպ գործադրութիւնը կարգաւորու-
թեան և պայմանաց, որ յիշեալ կայսերական յայ-
տարարութեան մէջ նշանակուած են ի մասին գեր-
եաց ազատութեանց :

Սրբազան Պապը, կարդիմալաց ժողովոյն մէջ
որ գումարուեցաւ մարտի 6-18ին, ատենախօսու-
թիւն մը ընելով պատասխան տուաւ անոնց որ կըսեն
թէ պապարքիւնը զկրնար միաբանիլ քաղաքակրթու-
թեան հետ : Նորին Սրբազանութիւնը կըպնդէ թէ այժ-
մեան պապարքիւնը միշտ աշխատեցաւ տարածելու
գնդարկիտ քաղաքակրթութիւնը և միայն նոր ու կար-
ծեցաւ քաղաքակրթութեանը հպկառակ է, որ կըհա-
լածէ գեկեղեցիքն, կըբանտարկէ անոր կարողնալները
անոր եպիսկոպոսները և անոր քահանաները, կըչն-
չէ կրօնական միաբանութիւնները և ոտքի տակ կառ-
նու արդարութիւնը : Պապը կըցաւի որ Նաբոլիի
տէրութեան էս սրբազան գահին մէջ եղած դայնա-
ւորութիւնը արուեստաւ Սարտենիոյ կառավարութեանէն :

Պիտ Ինցերոյ կըզորուցէ նաեւ իւր ատենախօսու-
թեան մէջ թէ յօժարամտութեամբ պիտի շնորհէր իւր
ժողովրդոց այն զիջումները, որոց համար հռոմէա-
դաւան վեհապետները բարեխօսութիւն կընէին, սա-
կայն զկրցաւ հաճութիւն տալ յափշտակիչ կառավա-
րութեան մը անհրաւ պահանջմանց : Նորին Սրբա-
զանութիւնը կըվերջացնէ իւր ատենախօսութիւնը ցա-
ւելով ի վերայ կործանման ամեն օրինաւոր իշխա-
նութեանց Իտալիոյ մէջ, իւր քահանայապետական
բողոքիւնը կըխոստանայ մոլորեալ մտաց, և նկե-
ղեցոյն դատը կըլանձնէ Աստուծոյ, որ վրեժխնդիր
է արդարութեան և իրաւանց :

Մօսկու Պալատը կոմսը, որ Իտալիոյ քաղաք-
ութեան պաշտօնէից ժողովոյն նախագահ էս ար-
տաքին գործոց ու ծովային գործութեանց վերատեսուչն
է, ազգային երեսփոխանաց խորհրդանոցին մարտի
12-24ին նիստին մէջ գրուեց թէ իտալացիները ի-
րաւունք ունին պահանջելու գէոմ, որպէսզի իրենց
մայրաքաղաքը ընեն գայն : սակայն այս բանը ուրիշ
կերպիւ ի գործ չգործիլ բայց միայն Գաղղիոյ հետ
համամտութեամբ : Յիշեալ հոգաւոր պաշտօնեան
յանդեպէս թէ, ի ղկառածի որ Հռոմի կառավարու-
թիւնը յամառելու ըլլայ աշխարհական և հոգեւորա-
կան իշխանութեանց միաւորութեան գաղտնաբեր
վրայ, յայնժամ ինքը միայն պատասխանատու պիտի

ըլլայ հերոսածոց, որ պիտի ծագին այսպիսի քա-
ղաքական ընթացքէ մը, եթէ կամակորութեամբ հե-
տեւելու ըլլայ անոր :

ԾԱՆՈՒՆԻՍ
ՏԱՆՏԱԿ ԹՈՒԱԲԱՆԱԿԱՆ ՏԱՐԵՐԱՑ

Թէ՛ Դասագրքեր և թէ Դասագրքի արտադրութիւնները
ընդհանուր և համար, Մեծմասնաւոր Հաւատարմութեան
հրատարակչի վեճակայն (Յիշեալ վաշտ 24 Բաժնական
Կարգադրութիւնը յորինած է որոց կէշը որքէն պարտա-
ւել, Պոլսէ ամէն գրաւաճառներէն մէկը իշխանի իւր-
անշիւր Կարգադր 30-ամէն Կարգադր) :

ՁԱՐՄԱՆԱԼԻ ԴԵՂ ՄԸ

Սղեանի Թովմայի Հոգեւոր :

Այսին թէ մարդկային մտաց ամեն տարաբնուութիւնները
ժամանակ մը տեսելէ ետեւ, նոր գիւտեր անոնց տեղը կըբու-
նեն : Բայց այս խօսքը այս դեղին չվերաբերիր. վստիցի օր-
ուան մը համար չէ այլ մշտապէս է անոր ներգործութիւնը :
ըստորուժ արեան մէջ եղած հիւանդութեանց արմատները
կըջնջէ և բժշկութեան արհեստն ալ անկէց աւելի բան մը
չկրնար ձեռք բերել : Այս օպերանին մտնել և մարմնոյն
մանրամասնութիւնը մէջէն անցնելով, ինչպէս որ ջուրը ծակից
բանէ մը կանցնի, կերթայ կըգտնէ ինչպէս պարանոցի, օձիկ,
ուռոյցը և քաղցկեղ ըստած տեղը և անոր արմատը, նմանապէս
գէշ վերաց և պարանոցը մնացորդայ որ արեան շրջաբերու-
թիւնը կաւրեն, և անոնց ապականութիւնը անհետ կընեն :

Ցուտ արուելից :

Հոգեւորի սպեղանին ամեն դէպքերու մէջ կըբժշկէ
սրտանից (պալտը) ցաւերը թէ քան տարուան ըլլայ : Ու-
շափ կարծր գունաթափ և ուռեցած ըլլայ մարմնը, այս ատուր
չկրնար գիմանալ, եթէ յիշեալ սպեղանին օրը երկու անգամ
առատապէս դրուի ցաւած տեղը և աղէկ մը շփուի : Յետոյ
նոյն սպեղանին լաթի մը վրայ շատկեկ քսելով ցաւած տեղը
ծածկելու է : Այս կերպիւ եթէ շարունակ հոգ տարուի,
վստառողջ հիւժերը գուրս կըլին : Վերջերք քիչ ժամանակ-
ուան մէջ յարմարաց անոնց կըբժշկուին և արուելից միւս մն-
ոները իրենց բնական երեւոյթը դարձեալ կըստանան :

Հին վերք, խոց և քաղցկեղ :

Խոց պարանոցի, և ուրիշ խոցերը, որչափ և հնացեալ
ըլլան, շուտով կըբժշկուին Հոլլուէյի սպեղանին և դեղու-
հաւերը գործածելով : Այս դեղին ներգործութիւնը պա-
լարաց և շարաւաղից քաղցկեղաց վրայ գրեթէ հաւաքի է :
բանդի առջի բերանը անոնց վրայէն կըհանէ ղմոյնը որ ղմոցը
կըբանցընէ միշտ : և հետեւաբար կըբժշկէ դանդից :

Կծկումն ջրաց և կարծրութիւն ի յօդաւոր

Կուլութիւն (օյնաբ և քեր) :

Այս ատուրն ևս շուտով կըբժշկուին Հոլլուէյի սպե-
ղանով : որ իւր ներգործութեամբ երեւելի հանգիստացա-
նաւ անպարտաւորութեան շատ դէպքերու մէջ :

Տեւատն սու թիւն :

Այս սպեղանին տեւատնութեան (մայսըլ) ամենէն
վստառաւոր դէպքերը կըբժշկէ, եթէ գործածեն զայն ինչ-
պէս որ պատուիրեալ է ծանուցագրոյն մէջ :

Մորթային հիւանդութիւնը :

Խոցաւորները (գալաքը), չոր արտաքս յարձակումները
և մորթոյն մօրթոյն ամեն գրգռութիւնները աներեւոյթ կըլլան
քանի մը անգամ այս սպեղանին քսելով : Գուրու տալը սովորա-
բար արտաշնչութեան սրտու թիւնէն կըպտտանալ, և ըստորում
այս սպեղանին ներս մտնելով կըբանայ անմիջապէս մարմնոյն ծակ-
տիւրը և կըջրուէ դրոբութեամբ : աս կերպիւ հիւանդութիւնը ան-
հետ կըլլայ : Այս տիկիւնները, որոց երեսը և բաղադրները ող-
ջացեալ են մորթոյն հիւանդութիւններով, կընան աս միզմոյն-
ցիւ գորուոր գեղը դարձեալով : շուտով անհետ ընէ նոյն աղ-
ղեղութիւնները և դարձեալ ձեռք բերել մօրթոյն բնական գոյնը և
կակուլութիւնը :

Այս սպեղանին յատկապէս օգտակար է հետեւեալ ատուրցի-
ն : Ուռոյցը : Բաղցկեղ (չիլիբիլի) : Կտուածք : Գեղուժն
կամ կծկումն միսմանց կամ ջրաց (սինիլ չեքիլիս) : Կոշտ
ոտից (նաւրը) : Խոթութիւնը մօրթոյն : Ցօլացաւորութիւն և
Խաղաւարտ (չպան) : Չրգողութիւն (սըլգա) : Նեղաբերան
և լայնաբեր վերք (ֆիսթուլ) : Ուստացաւորութիւն (նիգրիս) :
Սերմնակաթութիւն (պէլ սովուլըլըլը) : Քոս : Լեռցի
հիւանդութիւնը : Խոց պարանոցի : Ցաւ պարանոցի : Ափ-
րոգիտեան ատուր : Դող ցաւագին (թիք տուլըլը) :

Այս սպեղանին, որ կըշնորհէ նոյն իսկ հնարողին անձ-
նական վերակացութեամբ անոր ընդհանուր գործարանաց
մէջ, կըծաւուրի ի լծնտոն ՍԵՔՆԱ կոչուած Թաղը թիւ 244-
և ի Նոր Եւրոպ Մայիտէն Լէն Թաղը թիւ 80 : Իսկ ուրիշ եր-
կիրները, իւր գործակալաց քով կըգտնուին : որոց անունները
հետեւեալներն են : Իլլիւր Իբար է Ճիւտիլ, և մօսիլ Բայի
Իթիլիլ, որ Գարմատի արմատն անուն հեղափոխութիւն
տէրն է : Կ. Պոլսէ Ա. Սթամբուլ և Փ. Տէրապոստան, Ալեք-
սանդրիա Փ. Բերլինի, Իտալիոյ Կալարի, Բիւս կողմն Ճ-
Սթիւրովիլ, Մայիլ է Սիլիւր, Պարբէշ Ելիկու Վուալ :

Խմբագիր տէր Խաղալիս

Դրոշմ Գ. Պալատարեան

Ի ՏՊԱՐԱՆԻ ԱՆՇԱՆՈՒՄՈՅ ԱՐԱՄՏԵԱՆ